

at udelukke muligheden for krænkelse af berettigede forventninger foreslås det videre, at bortfaldet af begunstigelserne udskydes til 1 år efter lovens ikrafttræden.

De vigtigste af de afgiftsbegunstigelser, som på denne måde foreslås afskaffet, er

1) § 47 i *statshusmandsloven* (lovbekendtgørelse nr. 117 af 10. april 1967), hvorefter skøder, pantebrev, lejekontrakter m. v. i forbindelse med oprettelse af statshusmandsbrug er afgiftsfri, ligesom skødet og statslåns pantebrevet i visse tilfælde er afgiftsfri, når en ny ejer overtager statshusmandsbruget.

2) § 27 i *lov om opførelse af arbejderboliger på landet* (lovbekendtgørelse nr. 118 af 10. april 1967), der indeholder afgiftsfrigørelser, som ganske svarer til statshusmandslovens § 47.

3) § 6 i *grundforbedringsloven* (lov nr. 241 af 8. juni 1966), hvorefter pantebrev for grundforbedringslån er afgiftsfri.

4) § 8 i *lov om jordfordeling* (lov nr. 119 af 28. april 1955), hvorefter alle dokumenter til gennemførelse af jordomlægning er afgiftsfri.

5) § 7 i *lov om fortrinsret i høsten* (lov nr. 50 af 14. februar 1951), hvorefter hestpantebrev er afgiftsfri.

6) § 9 i *lov om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere* (lov nr. 73 af 24. februar 1960), hvorefter købekontrakter, garantibeviser m. v., som udstedes af eller til foreningen, er stempelfri.

Afskaffelsen af de foran under 1)-6) nævnte afgiftsfrigørelser vil antagelig give et merprovenu på omkring 1 mill. kr. årlig på grundlag af forslagens afgiftssatser.

7) § 1 i *lov om udfærdigelse af nye telefonkoncessioner* (lov nr. 377 af 30. juni 1919) indeholder en bestemmelse om stempelfrihed for de obligationer, aktier, andelsbeviser m. v. som koncessionshaverne udsteder til staten.

8) § 6 i *lov om midlertidige driftslån til privatbaner* (lov nr. 35 af 3. maj 1965) og § 10 i *lov om støtte til privatbanerne* (lov nr. 54 af 16. marts 1956) hjemler stempelfrihed for dokumenter udstedt i forbindelse med de i lovene omhandlede retsforhold.

Hverken de under 7) og 8) nævnte afgiftsfrigørelser eller andre fritagelsesbestemmelser, som på grund af deres specielle eller midlertidige karakter og forholdsvis underordnede betydning ikke omtales her, spiller hver for sig nogen nævneværdig rolle for det samlede stempelafgiftsprovenu.

Også i den gældende stempellov er optaget fritagelsesbestemmelser, som i overensstemmelse med

stempellovudvalgets indstilling foreslås afskaffet. Det drejer sig om:

9) *Stempellovens § 143, stk. 1, sidste punktum*, hvorefter lånekontrakter med pengeinstitutter og vekselere kun skal stemples med 50 øre (siden 1. april 1965: 1 kr.), når lånet (alene) er sikret ved håndpant. Før stempeloven af 1911 var disse håndpantelån i pengeinstitutter og hos vekselere helt stempelfri; men under 1911-lovens behandling foreslog landstingets udvalg, at disse lån skulle behandles som andre lånedokumenter, d. v. s. med fuld stempelpligt. Under hensyn til, at en sådan regel kunne befrygte at medføre, at parterne — når det drejede sig om ganske korte lån — helt ville undgå at oprette dokumenter om lånet, blev resultatet imidlertid, at lånedokumenterne blev stempelpligtige med en fast afgift af 50 øre for hver pantsætning, hvilken regel opretholdtes uændret i stempeloven af 1922.

Selv om bestemmelsen således efter motiverne må antages at tage sigte på korte lån, er den efter sin udformning ikke begrænset hertil, og i dag er forholdet det, at en ikke uvæsentlig del af pengeinstitutternes udlånsvirksomhed er baseret på kassekreditkontrakter, der sikres ved håndpant (i f. eks. værdipapirer eller ejerpantebrev), og som derfor uanset kredittens beløb passerer med det faste meget lave stempel, medens der i lånevirkomheden uden for pengeinstitutterne — f. eks. inden for realkredit — må svares et værdistempel, som efter de gældende regler udgør 4 pro mille af lånebeløbet. Hvor kassekreditten er sikret ved håndpant i ejerpantebrev, har debitor ganske vist betalt værdistempel af ejerpantebrevets pålydende, men ejerpantebrevet kan til gengæld — på samme måde som andre værdipapirer debitor måtte eje — anvendes til sikkerhed i flere skyldforhold uden derfor at skulle stemples på ny.

Af disse grunde er det ikke fundet rimeligt at opretholde stempelbegunstigelsen, som i øvrigt har den ejendommelige virkning, at et lån, der sikres med håndpant, kun skal stemples med 50 øre, medens et lån, der sikres ved kaution, eller som opnås uden sikkerhedsstillelse, skal stemples med 4 pro mille af lånebeløbet.

Det er meget vanskeligt at skønne over den provenumæssige betydning af reglen i § 143, stk. 1, hvortil kommer, at man ikke kan se bort fra, at begunstigelsens afskaffelse i et vist omfang vil medføre, at parterne — navnlig i de ganske korte låneforhold — vil undgå at oprette stempelpligtige lånekontrakter og håndpantedokumenter. Merprovenuet ved at afskaffe begunstigelsen vil an-